

DE GENEESKUNDIGEN EN DE CLASSIEKE OPLEIDING.

Zooals de meesten onzer lezers wel gehoord zullen hebben, is door minister DE VISSER een ontwerp van wet samengesteld om het middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs opnieuw te regelen. Daarbij wordt allereerst een voorstel gedaan om aan de lycea een wettelijke basis te geven (art. 15). Voorts wordt een nieuwigheid bedacht. Het Lyceum zal bestaan of kunnen bestaan uit drie afdelingen: een afdeling A, ongeveer beantwoordend aan de classieke gymnasiale opleiding, een afdeling C, vrijwel beantwoordend aan de H. B. S., en daar tusschen wordt dan als een voor ons land nieuwe proefneming een afdeling B ingeschoven, welke géén Grieksch, wèl Latijn en voorts een mengsel van H. B. S. en gymnasiumvakken zal onderwijzen. Het einddiploma dezer instelling zal toegang geven tot de rechtsgeleerde faculteit, tot de examens in de moderne talen der letterkundige faculteit en voorts tot nog enkele studie-combinaties van minder belang (en minder allooi?) (art. 75). Ten slotte wordt een nieuwe veel minder strenge regeling voorgesteld, wat betreft de wettelijke verplichting van oprichting en instandhouding van gemeentelijke gymnasia (art. 29).

Wie deze drie nieuwe normen in haar samenhang beschouwt, zal zich niet er over verbazen, dat het wetsontwerp door allen, die gevoelen voor de classieke opleiding, met verontrusting ontvangen is. Niet ten onrechte zien dezen er een poging in, de classieke opleiding in haar bestaan aan te tasten. Het wetsontwerp stelt de classieke opleiding bij de niet-classieke ten achter en waarborgt niet langer de vrije keuze tusschen beide. Bovendien staat het toe, dat wederom minstens twee nieuwe groepen van liberale beroepen, het rechtsgeleerde en dat van leeraar in de moderne talen, opengesteld worden voor niet-classiek gevormden.

Dit laatste is natuurlijk een zaak, welke de geneeskundige wereld slechts ter zijde raakt. Wel degelijk raakt ons echter ten nauwste de bedreiging, welke het classieke onderwijs als zoodanig treft. Nog altijd is de vooropleiding voor aanstaande jonge artsen gelukkig niet uitsluitend aan de H. B. S. toevertrouwd. Integendeel, gelukkig nam in de laatste jaren het aantal gymnasiasten onder de studenten in de geneeskunde weer allengs toe. De vraag: zal in de toekomst de toegang tot de geneeskundige studie door zachten dwang hoofdzakelijk langs de H. B. S. geleid worden, of zal vrije keuze gewaarborgd blijven tusschen classieke en niet-classieke vooropleiding, is zeker een zaak van belang. Uit het wetsontwerp toch blijkt duidelijk de bedoeling het classieke onderwijs achter te stellen bij het niet-classieke. De bestaande H. O. wet eischt een gymnasium in iedere gemeente met meer dan 20000 zielen. De nieuwe regeling bepaalt zich er toe voor te schrijven,

dat een gymnasium of een *Lyceum* moet bestaan in iedere gemeente met meer dan het dubbele aantal inwoners, en zelfs die gemeenten kunnen van die verplichting worden vrijgesteld, indien „op het bezoek van een lyceum of gymnasium weinig te rekenen (mocht) zijn.” Wie zal vaststellen, of op bezoek zal te rekenen zijn, en hoe dat zal moeten vastgesteld worden, zegt het wetsontwerp niet; alleen blijkt duidelijk, dat men het bezoek van een lyceum of gymnasium, wanneer, hoe dan ook, mocht blijken, dat op weinig bezoek te rekenen zal zijn, op geen wijze wil aanmoedigen, en men liever dispensatie voor de oprichting zal geven, dan door verplichte oprichting de gelegenheid te scheppen om het bezoek te doen wassen.

Wat de kleinere gemeenten betreft (beneden 40000 inwoners), of daar voortaan gelegenheid zal bestaan tot het ontvangen eener classieke opleiding, wordt afhankelijk gesteld van een Raadsbesluit! Een zoo algemeen volksbelang als de vorm van onderwijs, hetwelk de kinderen in een groote gemeente zullen kunnen ontvangen, wordt dus afhankelijk gesteld van de wisselingen van politiek inzicht en van bevoegdheid in onderwijszaken van een dominerende raadsfractie!

Aan het gymnasium en aan lyceum A zullen in de toekomst natuurlijk alvast al die leerlingen ontvallen, die, van zins zich aan de rechtstudie te wijden, de hoogeschool liever langs den meer gemakkelijken weg van het lyceum B zonder Grieksch zullen willen bereiken. Het bezoek, waarop de gymnasia in de toekomst zullen kunnen rekenen, zal dus door deze reden al zeker afnemen. De minister argumenteert het goede bestaansrecht van zijn geprojecteerde afdeeling B met de levensvatbaarheid ervan, welke bebleken zou zijn uit de vrees der classici, dat velen een B-afdeeling zullen willen volgen. Dit lijkt mij een vreemde gedachten-buiteling. Elke nieuwe onderwijsinrichting, welke diploma's belooft met een geringer inspanning te veroveren, zal altijd een zekere groep leerlingen trekken; achter- en zijdeurtjes oefenen nu eenmaal op velen een groote aantrekkingskracht uit. Maar mag men op een zoodanige, op luiheid of gemakzucht of erkenning van geestelijke onmacht steunende levensvatbaarheid van een school, het goede bestaansrecht daarvan gronden?!

Genoeg hierover. Wordt dit wetsontwerp wet, dan zal niet alleen een aantal juristen en taalleeraren zonder classieke opleiding de wereld ingaan, maar de geheele classieke opleiding zal een knauw krijgen, en ook de geneeskundige stand zal hiervan den weerslag ondergaan.

* * *

Een laatste punt is nog der overweging waard. De afd. B, zonder Grieksch, van het wetsontwerp zal met enkele andere brokstukken van het classieke onderwijs, ook het Latijn behouden. Men zou nu zoo denken: als deze nieuwe weg voor juristen en

leeraren in de moderne talen wordt opengesteld, zal hij *a fortiori* ook voor a. s. geneeskundigen goed zijn. Dat is echter mis. In de memorie van antwoord schrijft de minister daaromtrent:

„Aan den op hem uitgeoefenden aandrang om de bezitters van het einddiploma der afdeeling zonder meer toegang ook tot de examens in de wis- en natuurkundige en medische faculteiten te geven meent hij weerstand te moeten bieden. Men houde in het oog, dat de vooropleiding voor deze faculteiten reeds thans langs tweeërlei weg bereikbaar worden, n.l. langs dien van het gymnasium (de afdeeling A van het lyceum) en dien der afdeeling C (de H. B. S)“.

De logica van 's ministers weerstand ontgaat mij. Daar men nu reeds dokter of ingenieur kan worden zoowel met als zonder Latijn en Grieksch beide, waarom mogen dan zij, die dat zouden wenschen, niet een middenweg mogen bewandelen, met slechts één der beide oude talen? Ik acht met zéér velen het wetsontwerp een ernstig gevaar voor de classieke opleiding en dus voor den algemeenen geestelijken rijkdom van ons volk 1). De ontworpen afd. B. acht ik een onding, maar als het er van moet komen, dan schijnt het mij onbegrijpelijk, dat niet ook a. s. studenten in de geneeskunde die half-om-half-opleiding zouden mogen volgen. Het beetje Latijn, dat zij zouden leeren, kan wel in de verste verte niet opwegen tegen de bijzondere voordeelen, welke een volledige classieke opvoeding biedt, maar het zou toch in elk geval zóóveel gewonnen zijn.

G. VAN RIJNBEEK.

1) Voor wie in deze vragen belang stelt, verwijs ik naar de twee volgende brochures: 1. Prof. H. BURGER, „De hervorming van ons M. O. en de klassieke opleiding”. BOHN, Haarlem, 1922. 2. Mr. H. G. J. MAAS GEESTERANUS, De klassieke opvoeding, een pleidooi voor het behoud eener nationale traditie, met een voorrede door prof. mr. R. M. TAVERNE, en een inleidend woord door prof. dr. G. VAN RIJNBEEK. 's-Gravenhage, 1922, NIJHOFF.
